GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumines'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 21/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 25. **Brasiovu 153 Aprile** **1875.**

Brasiovu, 15 Aprile st. n. 1875.

„Magyar Polgar" publica in nr. 82/1875:

„Ordinatiunea ministeriului

r. m. catra tóte auctoritatile mai inalte confessionali, precum si catra tóte potestatile legali:

„Guberniulu tienendu, ca ajutorarea vreunui institutu de invetiatura, de catra vreunu gubernu din afara si prin legislatiunea lui, nu se póte uni cu suveran'a stare a statului propriu, cu occasiunea unui casu venitu inainte, a pronunciatu in genere, ca institutele confessionali, afiatórie in statulu (maghiaru), precum si cele sustienute de comunitati, corporatiuni, reuniuni séu de privati, ori de ce genu si gradu ar' fi acele, intocma confessiunile, ma si besericele nu potu sub neci o forma neci cere, neci primí dela state din afara si dela Domnitorii loru, gubernele loru, neci ajutória nici sprijiniri materiali mai multu.

Despre acésta decisiune a regimelui (maghiaru), care s'a impartasitu si cu ministeriulu de externe communu ces. regiu, pe tit. D-ta te inscientiamu cu acea provocare, cá indata se dati la cunoscienti'a comuneloru de suptu potestatea Dv. si se le indrumati deajunsu in privinti'a acésta, si aratanduse totusi in contra acestei decisiuni intentiuni deaceste, se castigati in contrale valóre acestei decisiuni, ér' astfeliu de casuri se nu amanati a mi le reportá Mie la tempulu seu.

Buda-Pest'a 2 Aprile 1875.

Augustu Trefort m/p."

Decisiunea de susu a ministeriului r. maghiaru, esita sub inicistiv'a noului guberniu alu „partitei liberale" maghiare, caracterisaza pe deplinu neflexibilea fortia a acestei partite metamorfosate, pentru a-si castigá mai mare curagiu la netoleranti'a apasare a nationalitatiloru cu desecarea si a filantropiei consangene in contra spiritului legei lui Christosu, care nu pune tiermuri la fapte filantropice, fia ele derivate chiaru si dela dusmani, ci cá atari suntu bune primite si inca demne si de lauda. Nu ne opunemu, ci respectamu valórea decisiunei regimului din principiulu subordinarii pentru ordine. —

Casulu casiunatoriu la acesta ordinatiune inse e abuna sama positiunea in bugetulu Romaniei de a ajutá sustarea gimnasiului romanu din Brasiovu cu subsidiulu filantropicu pe anu de 15 mii lei, cari nu potea influintiá pe bravii patrioti romani brasioveni la neci catu de pucina desinteresare de a promové binele patriei sale, cá si pana adi, pana candu usase de asemene fapta filantropica, fara alta consecintia, decatu consecinti'a vercarei fapte filantropice, care e multiamirea datorita. Scól'a nu se mesteca in consecintie politice.

Amu dorí dér', cá se vedemu dór' suplenirea acestui ajutoriu anuale dela statulu nostru, inse fara conditiuni abandonatórie séu impedecatórie de cultur'a limbii nationale romane si fora pretiu de a se angustá catusi de pucinu autonomic'a indreptatire a fundatoriloru gimnasiului de a-si alege si denumí professorii, dupa prescriptele si indreptatirea scóleloru confessionali; inse a oprí filantropi'a, fora a o supplini cu alt'a egale, óre a ce mirésa? Sub auspiciulu „partitei liberale" dominante in Ungari'a, in sinulu carei se afla si aderitori romani, cum le vediuramu complementele, ar' trebuí se ne vedemu ajutati si impintenati la sustienerea institutelor de cultura nationale, ér' nu desertati si desecati de ajutória eventuali, si ocasionali, fora cari ni se periclitéza gimnasiulu, precandu maghiariloru li se dau ajutória si pentru adjustari de casine maghiare, cu tóte, ca in Ardealu romanii contribuiescu mai multu la tesaurulu statului cá maghiarii, din care suma a proportiune li s'ar' cuvini si loru ajutória celu pucinu pentru scóle si cultur'a limbii romane, déca nu si pentru casine cá maghiariloru spre a-si propagá limb'a, ca altfeliu e ironia tóta bucinarea, ca intre popóra e egalitate. Candu are omulu la vatr'a sa ajutoriu, neci prin minte nu i va veni se urnésca vecini'a cá se lu capete.

Déca altu ajutoriu nu se va capetá pentru gimnasiu: atunci se se impulpe corporatiunea fundatoriloru comunei besericesci a formá una reuniune de cruciari preste tóta romanimea, pana candu -si va agonisí ajutoriulu necessariu la sustarea scóleloru, ca altfeliu fora institute de cultura se selbatacesce verce poporu pe pamentu devenindu expusu capritieloru si reutatii secleloru politice.

Brasiovu 13/4 1875.

Il. Sa alesulu episcopu pentru diecesea Aradului d. Ioane Metianu fù Dumineca trecuta santitu in archiereu de Metropolitulu gr. or. in Sibiiu cu mare solenitate, la care luá parte si Ilustrulu barbatu romanu Ioanne Popazu, episcopulu Caransebesiului. Nou santitulu episcopu se distinse cu asta occasiune prin rostirea unei predice initiatórie, despre zelulu casei domnului, spre complacerea publica. Uramu din anima nou santitului episcopu, cá fostului n. odinióra discipulu, una viatia indelungata si ferice plina de zelu si activitate intru procurarea si inaltiarea fericirei turmei Sale la celu mai doritu gradu alu progressului in toti ramii de cultura, cá se servésca de exemplu pentru urmasi, ca zelulu archiereiloru, intru aperarea si a interesseloru natiunei sale cu orce sacrificia, e diamantulu celu mai stralucitoriu pe ori ce mitra archiereiésca.

Faim'a despre tienerea unei conferintie restrinse din partea unoru notabili romani la Alba-Iuli'a se latise in publicu inca pre tempulu, candu noi eramu tienuti a tainui lucrulu. Astadi inse suntemu si noi pusi in placut'a positiune, de a comunicá onorab. publicu romanu unele detaiuri in acésta privintia.

Conferinti'a acést'a se tragana multu tempu. La inceputu d-lu Elia Macellariu luase insarcinarea d'a o convocá, inse ivinduse unele neintielegeri din causa, ca dinsulu chiamase la conferintia si pre unii notabili romani din Ungari'a propria si Banatu, d-lu Macellariu a amenatu conferinti'a convocata de d-sa, lasandu totu-odata altor'a onórea d'a o conchiamá de nou. Asia s'a intemplatu apoi de dlubulu romanu din Clusiu prin presiedintele seu Lazaru convocá de nou vr'o 30 barbati romani pre diu'a de 11 Aprile a. c, la Alba-Iuli'a spre a se consultá in privinti'a modalitatiloru convocarii unei conferintie generali a Romaniloru transilvani, care va avé se decreteze nou'a atitudine facia de alegerile venitorie. Conferinti'a prealabila, la care au participatu vr'o 20 de barbati romani, intre cari Elia Macellariu, Dr. I. Ratiu, Gabrielu Manu, Dr. Gr. Silasi, Ladislau Vaida, Axente Severu, I. Moldovanu prof., Alesandru Lazaru, Petcu, I. Lengeru, Cristea etc. s'a si tienutu la diu'a si loculu numitu in localitatile d-lui Axente Severulu. Conferinti'a a fostu secreta si nu publica, asiá incatu numai cei invitati au potutu se partecipe la consultari. Cu tóte aceste din cele transpirate in publicitate aflamu, ca maioritatea conferintiei a decisu, cá clubulu romanu din Clusiu se conchiame conferinti'a generale in Sibiiu celu pucinu cu trei-dieci de dile inainte de ce s'ar' incepe alegerile dietali.

Despre alte detaiuri speramu a poté reportá cu prossim's ocasiune.

Desbaterile comissiunii asupra proiectului de lege despre reducerea numerului tribunaleloru s'au inchiatu si proiectulu s'a si asternutu camerei deputatiloru. In sensulu acestui proiectu de lege numerulu tribunaleloru se reduce cu patru-dieci, adeca dela 104 se scade la 64. In § 2 alu proiectului se dice, ca reducerea acést'a si respective schimbarea ce se va face, este de a se considerá cá o organisatiune noua, ceea ce insémna, ca nu se voru pensioná tocmai individii aplicati la tribunalele cari din intemplare se voru desfiintiá, ci numerulu celoru ce voru fi pensionati se va alege din tagm'a intrega a personalului dela tribunalele si judecatoriele de prim'a instantia in proportiune cu numerulu personalului dela cele 40 de tribunale, ce se voru desfiintiá.

Camer'a deputatiloru fara multe desbateri primí cea mai mare parte a bugetului. Totusi la proiectulu de lege despre contribuiunea consumului de vinu si carne, stang'a extrema le facú una aspra opositiune din punctulu usiurarii poporului, care, déca se voru mai urcá si cele ale mancarii, devine cu totulu asupritu. Cu tóte aceste maioritatea camerei au acceptatu proiectulu cá base la desbaterea speciale si se primí § 1 si 2 totu in testulu comissiunei contribuiunei, cá si cele de pana acumu. —

In 7 Aprile Domnitoriulu austriacu a parasitu Veneti'a si a plecatu spre Pola in Dalmati'a, unde a tienutu o revista a supra trupeloru marine si a nailoru de resbelu si in urma, prin unu ordinu de di si-a esprimatu multiamirea pentru zelulu, desteritatea si disciplin'a esemplaria, ce a observatu si aflatu la trupele marine. Precum se scie, imperatorele va strabate Dalmati'a de alungulu si dealalulu.

Representantele Romaniei la curtea din Belgradu inca a plecatu la Cattaro spre a aduce imperatorelui Austriei omagiele din partea suveranului seu. Ce nevoia mare are suveranulu Romaniloru de a aduce omegia domnitoriului austriacu, nu intielegemu. —

Scirea neasteptata, cumca imperatorele Germaniei s'a lasatu de planulu de a cercetá si dinsulu pre Victoru Emanuilu in Rom'a a datu cu totulu alta directiune combinatiuniloru asupra intelnirii dela Veneti'a. Astfeliu la multi le place a crede ca intrevederea dela Veneti'a tinde cu osebire a a creá o liga a elementeleru latine cu Austri'a, care apoi va avé se spriginésca si poterea papale si preste totu catolicismulu in lupt'a sa cu pro-

testantismulu, că astfelu se mai slabésca poterea Germaniei, care a devenitu periculósa pentru ecuilibriulu europeanu.

In camer'a deputatiloru din Berlinu s'a acceptatu si in a trei'a cetire legea despre dotarea episcopiloru si a preotiloru católici din averea statului. Cu acésta ocasiune deputatulu lung a tienutu unu discursu in care dise, ca dinsulu in decursulu feriei-loru de pasci a amblatu prin tienuturile Rinului, unde a studeatu opiniunea publica facia de acesta lege si s'a convinsu, ca pre acolo tóta lumea considera legea acést'a de celu mai nimeritu si mai eloquentu responsu contra ciclicei papali. Chiaru si aderintii mai culti ai bisericei catolice ar' dori că se se puna odata capetu luptei intre bescrica si statu, inse asiá, că lupt'a se se termine in favórea statului. Oratorele termină cu urmatori'a provocare, care fù primita cu aplause viue: „Aideti se nu ne lasamu a fi conturbati in missiunea Prussiei si a Germaniei de a eliberá desvoltarea statului modernu de sub influintl'a stricatiósa a papismului romanu."

In Franci'a ministrulu de resbelu a emisu unu cercularin catra toti comandantii corpuriloru de armata, in care i face atenti la insemnetatea legiloru constitutionali introduse in 25 Fauru a. c. si totu-odata i provóca, că in sfer'a competintiei loru se caute a procurá republicei, care de aci inainte este guvernamentulu legalu alu Franciei, stim'a si respectulu cuviintiosu.

— Cu privire la inchiarea conventiunii comerciali intre Romani'a si Austri'a-Ungari'a aflamu, ca inante de plecarea monarchului austriacu in voiagiu s'a tienutu in Vien'a unu consiliu ministerialu, in care s'au stabilitu principiele, pre basea caror'a ar fi de a se inchiá conventiunea. Cea mai mare dificultate a provocatu cererea Romaniei, relativa la o positiune escceptionale a judaniloru; inse, precum scriu foile nemtiesci, guvernulu romanu ar' fi renunciatu in fine nu numai la acésta pretensiune, ci ar fi lasatu se cada si acelu punctu, pre basea caruia in Romania nu s'ar fi potutu importá vinu in alte vase decatu numai in sticle. Basea tarifei vamali este $7^1/_2$ percente. Importatoriulu are libertatea a cere se i se taxese marf'a la vama dupa greutate séu dupa valóre. Esportulu de cereale din Romani'a este liberu de vama in intindere de 10 miluri de a lungulu confiniloru.

Spani'a inca totu mai sangera; inse dela dal'a defectiunii gen. Cabrer'a sirurile carlistice se rarescu mereu, trecundu la armat'a noului rege Alfonsu. Mai multi oficiri trecura la armat'a guberniului. Intr'aceea trupele guberniului inca mai atacara pe carlisti la Solavilla cu baioneta, unde carlistii avura mari perderi si cei fugariti se mai strimtorara prin góna la Prades astfelu, incatu fura deplinu infranti si imprastiati. Band'a Gonzalles fù nimicita si alta desfintiata si despoiata de tóte materialele, in catu se speréza a se pune capetu insurrectiunii, mai vertosu, ca min. de resbelu primi creditu printr'unu decretu alu regelui de vr'o 81 milliône pesetas, pentru portarea resbelului.

Russi'a trage cu urechi'a la tóte miscarile si insinuarile de alliantie; ea nu-si lea ochii dela prad'a, ce o astépta dela una eventuale atacare a Turciei ori din ce parte s'ar' inicia ea. Gazetta de Colonia scrie, ca tiarulu Russiei va caletori la Berlinu catra 13 Maiu a. c. Acésta visita presupune contrabalansarea visitariloru prin Italia unde Wilhelmu regel. Prusiei nu e resolutu a caletori, ci tramite numai pe principele de coróna, care va visita pe principii italiani la Florenti'a.

Appellu.

In mediuloculu stramuturiloru intemplate prin fusiunea celoru dóue partide mari maghiare din tiéra, interessele vitali ale subsistintiei nóstre politico-nationali ne chiama, de o parte a ne ingrigí de consolidarea Reuniunei nóstre politico-nationali din districtulu Aradului; ér' de alta parte a ne intielege, ca dupa schimbarea corelatiuniloru dintre partit'a nóstra si celelalte dóua partite maghiare din districtulu nostru, ce atitudine se iè Reuniunea nóstra facia de nóu'a partita liberala maghiara? precum si pentru restaurarea biroului Reuniunei.

Spre acestu scopu, adunarea membriloru Reuniunei la 4 Aprile st. n. 1875 a decisu: conchiamarea tuturoru romaniloru, cari suntu membri Reuniunei politico-nationali din districtulu Aradului, la o adunare generala **pe Sambeta 1 Maiu st. n. 1875** d. a. la 4 óre.

Suntu deci provocati toti membrii disei Reuniuni, respective partitei nationali, a se infacisiá la adunarea generala, ce se va tiené in localitatile connationalului Domnu Georgiu Dogariu in Aradu, strad'a telekiana nr. 15.

Appellandu la semtiulu curatu romanescu alu fia-carui membru, avemu firma sperantia, ca nu-ti crutiá nici unulu ostenéla si jertfa materiala, a partecipá la adunarea generala, ce e chiamata a deslegá problem'a consolidarii si atitudinei Reuniunei nóstre politico-nationali.

Ér' si pana atunci, facemu atenti pe toti membrii Reuniunei nóstre, că se nu precipiteze insinuandu-se că membrii in partitulu nou fusionatu maghiaru, precum nici in ver-care alta partita eterogena.

Ceea ce vomu se o facemu că partitu compactu, cu demnitate, ér' nu că singuratici respanditi.

Astu-feliu pretinde positi'a nóstra din acestu districtu.

Aradu la 4 Aprile 1875.

Din partea biroului Reuniunei politico-nationali din districtulu Aradului.

Ioanu Moldovanu,
vice-presiedinte interimalu.

F. H. Longinu,
notariu.

✝ **Edgar Quinet.** In numerulu precedentu amintiramu pre scurtu despre mórtea celebrului filosofu si eruditului istoricu Edgar Quinet, acum inse ne grabimu a da publicului cetitoriu o scurta schitia din biografi'a acestui devotatu aperatoriu alu Romanismului.

Edgar Quinet s'a nascutu la Bourg in 17 Fauru 1803 si a repausatu in 27 Marte 1875 la Versaili'a adeca in alu 72 anu alu laboriósei sale visti. Studiale sale le-a facutu in Parisu, Genev'a, Strassburg si Heidelberg. La anulu 1839 a fostu numitu că professoru la universitatea din Lyon, éra mai tardiu a functionatu la Parisu că professoru de literatura si de limbele europene de sudu in „Collége de France." La anulu 1848 fiindu alesu deputatu, a luatu parte activa si la miscarile nationali că colonelu in fruntea unei legiuni. Că combatentu in sirurile republicaniloru erá dimpreuna cu Luis Blanc idolulu poporului in acele tempuri vifore. Cu restaurationea imperiului la an. 1852. Elu fù intre cei proscrisi, fù necessitatu a-si parasí patri'a si a se domiciliá in Brussel'a, unde facundu cunoscinti'a fiicei postului romanu Asachi, a pasitu cu dins'a in casatoria. Elu trai in esiliu pana la anulu 1870, in care restempu scrise opurile grandeóse dintre cari mentionamu aici numai unele si anume:

„Republic'a." „Geniulu religiunei." „Originea lui Ddieu." „Jesuitii." „Filosofi'a istoriei umanitatii." „Christianismulu si revolutiunea francesa." Filosofi'a istoriei francese." „Ultramontanismulu." „Greci'a moderna." „Romanii." (Les Roumains.) „Germani'a si Itali'a." „Vacantiele mele in Ispani'a." „Istori'a poesiei." „Istori'a ideiloru mele." „Franci'a si sant'a Alliantia." „Revolutiunea religiósa in secolulu 19." „Mórtea si conscilnti'a umana." „Istori'a campaniei dela 1815." „Polonii'a si Rom'a." „Franci'a si Germani'a." „Franci'a si Itali'a." „Creatiunea," etc.

La anulu 1867, inca precandu petrecea in esiliu, elu a partecipatu la congressulu primu in Genev'a pentru lig'a pacii universali. Carunteticle sale — au facutu se amutiésca intregu congressulu, ca-ce marele oratoru Quinet in tempu de o ora si diumetate a descrisu cu cele mai viue colori chiamarea omului si de aici insemnetatea pacii universali. Calcandu érasi pre pamentulu patriei sale, Quinet luá parte la adunarea nationale din Versaili'a cu tóte ca vedea prea bine, ca republic'á nu se va realisá dupa idealulu seu. Pentru acesa lu-vreiduramu la 25 Fauru a. c. cu ocasiunea votarii constitutiunii, ca se tienú passivu dimpreuna cu Thiers si Grévy.

Edgar Quinet fù unulu dintre acei mari fii ai Franciei, care se interessá multu si de sórtea natiuniî romane. Idealulu seu erá se védia gintea latina in occidente unita, éra pre cea din orientele Europei asemenea, că se fia ore-cum chiasa Europei despre Asi'a.

Onórea ultima i se dede in 29 Marte a. c. in faci'a unui publicu de preste 10,000. Dintre notabilitati lu-insocira si Victoru Hugo, Luis Blanc si Leone Gambetta; la mormentu toti acesti trei barbati tienura vorbiri funebrali, primulu pentru esiliu, alu duoilea pentru republica dela 1848 si alu treilea pentru republic'a francesa moderna, esprimendu in numele Franciei si alu intregei rase latine cumplit'a dorere ce o ajunse prin perderea unui fiiu dintre cei mai resoluti si mai devotati.

Eterna si binecuventata fia memori'a lui, a marelui spiritu si aperatoriu alu Romanismului

Edgar Quinet!

Din muntii apuseni.

Sambeta in 3 Aprile (22 Martiu) a. c. s'a celebratu parastasu de 6 septemani, in beseric'a gr. cat. din Abrudu, pentru refrigeriulu nobilelui sufletu alu fericitului intru amentire

Ladislau Basiliu Baronu de Poppu,

fostulu presiedinte de senatu la suprem'a curte judecatorésca r. in Budapesta. — Cu acea ocasiune — dupa celebrarea cu tóta pietatea a s. liturgie de catra preutii locali — la parastasu pontificandu Rv. d. protopopu tractuale Sim. Balinth, cu asistenti'a preutiloru presenti, ér' cantarile indatenate indeplenindse de catra cei mai distinsi cantareti, publiculu infacisiatu la acésta trista solemnitate fù petrunsu de celu mai sentitoru doliu. — Au fostu mai impunetórie dóue cuventari, ce au urmatu catra finea parastasului, rostite: una de catra capelanulu locale Al. Ciura, cecalalta de catra judele de tribunalu Bas. Bosiota, ambe deplenu acomodate si compuse cu tóta diligintl'a, dupa cumu a meritatu Marele defunctu. — In fine publiculu presentu — catra 12 óre, dupace a versatu lacrimi de dorere pentru acésta perdere nereparabile, a datu espresiune afectiuniloru doreróse ale animei, implorandu repausatului: că se-i fia memori'a eterna si binecuventata!

Onorata Redactiune!

Primesce recunoscinti'a mea sincera, cu care-ti datoresu pentru art. „Fonduri comune" in nr. 15 a. c. publicatu, care merita mai multa interessare a intelegintiei ortodocse *).

In art. amintitu am disu, ca Fondurile com. se administra dupa unu „Proiectu de regulamentu" care, precum mi se vede si panacuma a datu ansa la abusu in „Albin'a" nr. 80 a tr. publicatu fora că Epitropi'a se-lu fia privitu din acelu punctu de vedere, care-lu cere manipulatiunea curata a baniloru.

Nu mi scopulu a critisá tiesetur'a proiectului amintitu, cine-lu va cití, lu póte judecá; — Scopulu meu e numai a pune parallelu opiniunea mea despre manipulatiune secura, a dá occasiune că si-nodulu si congressulu n. se combine amendóne pentru binele Fondurilor, éra de Onorat'a Redactiune me rogu se aiba bunatate provocativu la art. din nr. 15 a publicá opiniunea acésta; asia dóra congressulu se va sentí chiamatu a dechiará, ca: „conformu originei Fondului nationale serbescu inalienaveru dela credentiosii bisericei ortodocse romani et serbi adunatu, din care Fondorile comune că parte a romaniloru din Ungari'a si Banatu duga despartirea ierarchica ni-au obvenitu, că proprietate a clerului si poporului si anume că proprietate comulata a bisericeloru si scóleloru pe langa neschimbata destinatiune a partiloru constitutive, au se remana

*) Correge in alinea 12 a resp. art. „Epitropia propria" in locu de Episcopia pr., ér' in alinea 17 „localisare" in locu de loialitate. R.

purarea individivere" de unde apoi consecuintí'a, ca au se se administre de o corporatiune propria.

Opiniunea mea in privinti'a administratiunei se cuprinde in urmatóri'a

Instructiune pentru administratiunea Fonduriloru comune:

A. Dispusatiuni generale.

Oficiolatulu administrativu sta din 1 administratoru, 4 assessori salarisati, 4 onorari, 1 perceptoru cu 1 contraagente, de congressulu nationalu dentre cei mai meritati pe viatia alesi si din 1 secretariu si altu personalu necessariu; subalternii alesi in siedinti'a administrativa pe unu tempu determinatu

Perceptorulu cu contraagentele in privinti'a cassei suntu solidari, altcum suntu toti numai pentru faptele proprie respondiatori.

Pentru fapta contraria officiului in siedenti'a administrativa sub presidiulu episcopului locálu primii se potu suspendá, se potu si dimisiová, avendu a substerne actele pentru aprobare congressului; ceilalti avendu numai simpla apellata la sinodu.

Pentru imprumutu se da petitiune la administratiune in scrisu, séu cu vorb'a; recursulu simplu séu provediutu cu acte legitimatórie.

Petitiunea verbala, séu simplu scrisa in viitoriu o decide administratorulu; éra dupa suplinire, séu déca recursulu e documentatu, se da spre referada in sessiune unui assessoru salarisatu.

In documentulu obligatoriu afora de sum'a levanda nu are locu adausu pro superabundanti cautela, neci $^0/_0$ pentru spesele administratiunei [1])

Locuitorii in alta diecesa, cum li va fi mai indemana, sub responderea propria potu tramite prin posta, séu le dau capului diecesei; consistoriulu sub respondere personala pentru securitate purcede cá administratiunea, incuvintiaza imprumutulu, dér', pentru assecurare ordinata, actele dimpreuna cu protocolulu subscrisu le tramite la administratiune.

Officiu salarisatu e incompatibilu cu representanti'a sinodale séu congressuala, si cu officiulu actualu in consistoriu.

Apellata dela administratiune, séu consistoriu e la sinodu séu in casuri speciali la congressu.

Dispusatiuni speciale.

B. Pentru capulu diecesanu.

Episcopulu actualu are dreptulu inspectiunei; in persóna séu prin comissionatu póte visitá cass'a, reportandu despre resultatu sinodului, dér episcopulu locálu, unde se afla cass'a, e datoriu in presenti'a celu pucinu a 2 assessori inopinatu a visitá cass'a, si in protocolulu de perceptiune a perceptoratului cu subscrierea celoru presenti a recunósce resultatulu.

Episcopulu locálu cá supremulu inspectoru are dreptulu in siedinti'a administrativa sub presidiuti'a s'a a desbate casurile culpóse, pe celu vinovatu alu suspendá pe unu tempu séu alu si demite, actele de desbatere, candu s'ar' dimite officiantu de prima ordine, se substerna din officiu congressului pentru aprobare; éra pentru unu subalternu numai la apellat'a lui se tramitu sinodului.

Intrelassarea visitatiunei cassei tempu mai indelungatu, e causa de indemnisare.

C. Pentru administratoru.

Administratorulu cá primulu officiantu are nemidiulocita inspectiune preste tóte officiolatele, e ordinariupresiedente in siedentiele administratiunei.

Petitiune catra administratiune se póte dá cu vorba séu in scrisu, asta simplu séu provediuta cu documentele necessarie [2]).

In cuestiune accidentala admidistratorulu presidialu decide in viitoriu.

Petitiulu meritoriu se desbate si decide in siedintia, la care assessorii salarisati suntu datori, onorarii se potu presentá, si déca afara de presidente suntu presenti 2 assessori salarisati potu decide validu.

Administratorulu representa Fond. comunu in intru si afara.

D. Pentru assessori.

Onorarii in obiectu de imprumutu au votu informativu, dá déca au luatu parte in desbatere si decidere suntu responsatori.

Assessoru salarisatu, in caus'a lui tramisa spre referada, numesce in estrasu scurtu petitoriulu dupa caracteru si locuintia, cuprinsulu documenteloru, si conformu acestora-si deduce opiniunea sa motivata din documente, care unanimu primita trece in decisu, altcum

in protocolu se repetiesce scurtu opiniunea referentelui, apoi se numesce cine din ce motive e de parere contraria, se numescu toti cari iau parte in desbatere si partiescu opiniunea referintelui, séu opiniunea contraria, si toti dimpreuna subscriu protocolulu.

Candu s'ar' interpune apellata, si decisulu s'ar' stramutá, acei cari au partinitu opiniunea stramutata, au se rebonifice camat'a dela sum'a sub tempulu apellatei retienuta fora fructificare.

E. Adausu.

Din locurile mai indepartate, póte tramite recursulu petitoriulu pe socót'a sa prin posta, séu in alta di, se se póta da consistoriului respectivu, si acela are se purceda in cuestiunea incuviintiarei imprumutului cá si administratiunea, dér' pentru assemnarea imprumutului actele dimpreuna cu protocolulu subscrisu de toti membri, pentru datorita respundere, se tramitu la administratiune.

Déca in privinti'a securitatii se va observá lacuna, actele se retramitu dimpreuna cu decisulu siedintiei administrationale, si atunci déca sinodulu respectivu va aprobá decisulu consistorialui, pentru securitatea originaria, dieceses se face respundiatória. Aradu in 15/27 Martiu 1875.

I. Arcossi m/p.

M. Uiór'a 4 Aprile 1875.

Asta-di s'a santitu fundamentulu nóuei besserice romane din Uiór'a de susu si s'a pusu piétr'a anghiularia. In frigulu lui Ianuarie an. cur. s'a inceputu lucrulu de lemnu, si de adi in 3—4 septemane are se fia coperita.

Lips'a neincungiurata de alta besserica erá de multu cunoscuta. In vér'a trecuta numai ce se otarira credentiosii de acolo a pune man'a pre lucre. — In focalu primu procurara nesce materialu. Pana tardiu inse in tómna a statu acestu materialu impraciatu prin satu si tiermurea Muresiului. Totu lucrulu erá pre aci se langediésca si adórma. Pre candu, intr'un'a de dile ésa Excelent. Sa D. conte Emericu Miko din castelolu seu, privesce materialulu si tramete dupa parochu. Se informa despre intentiunea poporului si indémna, cá se continue lucrulu inceputu.

Parochulu se plange de spese, lipsa de talpi si paleriu. D. conte i donéza la besserica **100 fl.** v. a. pentru talpi, i donéza goroni din padurile sale; si i da svatu se trametia la Turd'a dupa paleriulu seu. Si écca cuventulu s'a facutu fapta. Din tóta scól'a umanistica, ce se cultiva in Ardélu, acesta e singurulu essemplu.

Raru in adeveru intre colibele si castelele din Ardealu, deaca primésca multiamita si recunoscintia!

B. P.

Computu publicu alu balului din 27 Fauru st. n. a. c. datu in favorulu fondului studentiloru morbosi in Naseudu:

Venitulu intregu dela balu a fostu 93 fl. 80 cr. v. a. si anume: din sér'a de balu 64 fl. 20 cr. Dela contribuitorii mar'anemosi 29 fl. 60 cr. Spesele au fostu 57 fl. 35 cr., cari subtragunduse resta sum'a de 36 fl. 45 cr. cá venitu curatu.

Maranimosii contribuitori suntu: dd. Leontinu Luchi 1 fl 60 cr., parochulu Procopianu din Candréni 5 fl., Gregoriu Versariu, Pavelu Stoica, Aritonu Marcusiu, B. V. Hanges, Nicolau Tamasiu, Hosias Brecher, Gregoriu Marica din Cosn'a si Iacobu Busdugá parochu in Borgo Rusu cate 1 fl. Prin juristulu Alessa C. Iarionesi din Sibiiu dela: Grigoriu Mateiu 4 fl., Visarionu Romanu, Elia Macellariu si Dr. Ioanu Popu cate 1 fl., prin juristulu Antonu Georgiu din Clusiu dela protopop. Gavrila Popu 1 fl., prin Simeone Moldovanu din Beclean dela Mărzan si Simione Moldovanu cate 1 fl.

Preste entrée au solvitu Klein din Vien'a, Florianu Porcisiu, Alesandru Sotrop'a, Simione Stoic'a, Raupenstrauch, Tom'a Hontila si Gavrila Vertico.

Cu occasiunea balului din 19 Fauru st. nou 1874 au mai incursu totu spre scopulu amintitu unele sume, cari din intresnirea unoru cause neprevediute nu s'au potutu cuitá pana acuma in publicu.

On. dd. contribuitori suntu rogati a ni primí escusele pentru intardiare.

S'a incassatu cu acea occasiune prin Dr. Ioanu Colceriu din Siomcuta mare 15 fl. si anume:

Dr. Colceriu, Vasiliu B. Iudre, Ioanu Bentiescu, Elia Popu, Teodoru Blag'a, Basiliu Dragasiu, Basiliu Butesanu, Andreiu Medanu, Basiliu Hossu, Nicolau Nilvanu, Alesandru Popu, Florianu Nilvanu si Ieremie Ratiu cate 1 fl. v. a. Prin Petru Neagosiu sub-medicu in Monoru 6 fl. si anume: Avramu Harsianu, Petru Tanco, Elia Cincia, D. Moldovanu, Petru Neagosiu si Iacobu Popu cate 1 fl. Tenereanu sub-medicu in Bargau 1 fl., Josefu Balu in Ilva mare 2 fl., Paulu Galanu 1 fl. Toti acesti mentionati p. t. dd. suntu rogati totu-odata a primí espressiunea de profunda gratitudine pentru ofertele marimóse contribuite pentru acestu scopu nobilu si salutariu. Nasendu, finele lui Martiu 1875 st. n.*)

In numele comitetului arangiatoriu
Dr. A. P. Alessi.

A dóu'a Adunare generala ordinaria a Institutului de creditu si de economii „ALBINA", tienuta la Sibiiu in localulu Associatiunei transilvane in 30 Martiu 1875.

(Urmare.)

I. Reuniunile de creditu.

Cu finea anului 1873 erau in legatur'a reuniuniloru de creditu

	fl.	cr.
1951 participanti cu unu creditu fo-losítu de	164,633	71
In decursulu anului 1874 se mai primira		
2 participanti cu creditu de . .	1,401	50
Astu-modu ramulu acest'a a statu din		
1953 participanti cu unu creditu preste totu de	166,035	21
Din acestia au esitu cu totulu 45 participanti, restituindu din impromutori	57,097	88
Remanu deci cu finea an. 1874		
1908 participanti cu unu creditu preste totu de	108,937	33
Fondulu de garantie alu reuniuniloru consta din	43,058	50

Reductiunea acestui ramu provine, findu-ca vediuramu, ca venitulu reuniuniloru nu sta in proportiune cu spesele si greutatea administrarii; din care causa, cum si pentru alte esperintie facute in timpu de doi ani, ne vediuramu necessitati pana la alte impregiurari a desfiintiá acestu ramu. Unele din reuniuni s'au dissolvatu indata la inceputu, altele la inceputulu anului 1874, cu 31 Decembre acelui anu inse a incetatu functiunea toturoru comiteteloru de reuniune. Incassarea capitaleloru urméza prin Directiunea institutului dea-dreptulu si credemu a se poté completá pana la finea anului curentu.

Dupa cum sciti, pretensiunile institutului si in acestu ramu suntu bine asigurate. Pre langa garanti'a solidaria a 1908 participanti, mai avemu fondulu de garantia alu reuniuniloru in cifr'a, precum arata bilantiulu, de 43,058 fl. 50 cr., care face apróape 40% a pretensiuniloru nóstre. Afara d'aceea o mare parte a creditéloru in acestu ramu mai e assigurata si prin ipotece reale.

II. Depuneri pentru fruptificare.

Pre candu, din lipsa generala de bani, la cele mai multe institute provinciali starea depuneriloru in anulu trecutu a scadiutu, la noi acesa a crescutu.

	fl.	cr.
Cu finea anului 1873 depunerile erau la noi de	70,167	12
In decursulu anului 1874 s'au mai depusu	130,348	67

*) Publicarea starii fondului si a prestatului ajutoriu ar' attrage si mai multe ajutória. Red.

---

[1]) Deórace din pretiulu valórei ipotecei nu se da mai multu decatu $^1/_2$ séu $^3/_4$ — in superfluitate e cautela deajunsu; éra $^0/_0$ pentru spesse e cutitu cu 2 taliise, ca-ce hoc titulo a intratu mai multu decatu ce facu spessele, detorasii partea mai multa o potu repretendé, — éra déca nu-su deajunsu, Fondurile au se implinésca.

[2]) § acesta va trebui precisatu la tempulu seu: care petitiune se póta administratorulu primí cu gur'a si decide presidialu. Sciu casu, ca cu petitiune pentru 150—200 petitoriulu a avutu spesse de 50 fl. si inca nu sciè capatar'a banii? acésta purcedere trebue delaturata.

Astu-modu starea totala a depuneriloru in anulu 1874 a fostu de . 200,515 79

Din acestea s'au ridicatu in decursulu anului 78,659 09

remanendu starea loru cu finea anului 1874 de 121,856 70

Dreptu semnu alu principieloru sanetóse urmate in operatiunile de creditu ale institutului, vomu amintí fapt'a, ca de candu esiste institutulu si pana astadi, la redicare tóte depunerile neconditionate, in sume mici si mari, s'au platitu din partea institutului la momentu, fara de anunciare si fara a se fi aplicatu vre-o data § 177 din statute.

III. Escomptulu.

Partea preponderanta a afaceriloru nóstre sta in escomptare de schimburi. Dupa desfiintiarea reuniuniloru de creditu, administratiunea D-vóstre a pusu pondulu principalu asupra acestui ramu.

La finea anulu 1873 aveamu in portfoiulu nostru		
339	schimburi in valóre de . .	165,783 78
In decursulu an. 1874 s'au escomptatu cu totulu		
2495	schimburi in suma de . .	1,012,739 45
Prin urmare starea totala a portfoiului de schimbu in 1874 a fostu de		
2834	bucati in suma de	1,178,523 23
Din aceste s'au rescumperatu si s'au reescomptatu		
1853	schimburi in valóre de . .	880,852 63
remanendu starea portfoiului cu finea anului 1874 de		
981	schimburi in suma de . . .	297,670 60

Sum'a reescomptata din portfoiulu nostru la alte institute in decursulu anului face . . . . . 195,890 —

Aceste cifre probéza de ajunsu, ca ne-a succesu a dá acestui ramu o desvoltare — in conditiunile nóstre — destulu de avantagióse.

IV. Lombarduri séu imprumuturi pe effecte.

Aceeasi causa, ce v'amu espusu in reportulu nostru precedentu: nesiguranti'a si insemnatórea scadere a valoriloru de chartia, ne-a impusu reserva in acestu ramu si in cursulu anului espiratu.

Imprumuturile nóstre de acésta categoria constau la finea anului 1873 din sum'a de . . . . . fl. cr. 8,290 —

In anulu trecutu s'au mai acordatu . 9.651 —

fiindu deci starea loru totala de . . 17,941 —

din cari restituindase . . . . . 12,750 —

resulta cu finea anului 1874 o stare de 5,191 —

Cu inceputulu anului espiratu deschiseramu si

Creditulu ipoticariu.

(Va urmá).

Invitare la PRENUMERATIUNE

Amórea si pietatea celoru vii catra reposatii sei s'au aretatu in cele mai eclatante si caldurése espresiuni in poporulu romanu totu-deaun'a pana astadi, ca

Tipulu tanguirei la sicriulu celoru adormiti, — inmii folositi la astrucare purcedu dupa geniulu poporului din adunculu animei statu in testulu, catu si in melodi'a loru; din care causa aceste cantari sunta fórte interessante si frumóse.

Pentru acesa s'a indemnatu suscrisulu a defige in note musicali cantarile Prohodului intru unu opu sub nume:

Astrucare séu Cantarile la ingropatiune compuse in trei voci barbatesci. Opulu II-le.

Melodiile suntu cele vechi originali folosite si acum pre la besericele nóstre, ce au din acestu respectu unu pretiu fórte mare, si ar' fi o dauna nereparabile a nu le pastrá pre vecie.

Totu intélegintele scie: cata combinatiune si ostenéla recere fiparea melodieloru, ritmisarea si armonisarea loru.

Déra suscrisulu de mai multi ani suscependu acestu opu mare, l'a si terminatu, si la dorinti'a espressa -lu da la lumina; pentru-ca:

a sositu tempulu cá se cunósca lumea civilisata: ce tesauru nepretuitoru are natiunea romana si in cantarile sale de ingropatiune.

Caus'a, pentru care cantarile aceste suntu compuse in trei voci barbatesci e: cá mai usioru se se póta essecutá, si trei insi se fia in stare a cantá in armonia totu prohodulu.

Suscrisulu e convinsu, ca prin acestu opu face mare usiorare preutiloru si cantatoriloru, déra deodata aduce mangaiere si aceloru, cari dorescu ingroparea repositoriloru sei conformu recerintieloru culturei vécului presentu.

Cá acestu opu, mai usioru se se póta castigá:

Pretiulu unui essemplariu pentru besterici, dd. preuti, cantori si docenti e: . . . 2 fl. v. a.

pentru altii . . . . . 4 fl. v. a.

Banii de prenumeratiunea se platescu anticipative pana in 15 Maiu 1875 la suscrisulu.

Dupa espirarea acestui terminu pretiulu unui essemplariu va fi 6 fl. v. a.

DD. colectanti dupa 10 essemplare prenumerate, voru capetá unu essemplariu gratis.

Gherl'a, in 24 Februariu 1875.

Michaelu Serbanu m. p. canonicu.

Noutati diverse.

— Consiliulu min. maghiaru a aplacidatu institutului de creditu si asecurantia alu officialiloru maghiari, ce devenise mai falitu din reu'a manipulatiune, unu creditu de 150 mii fl. S'ar' cere dupa dreptate asemene sprijinu si la institute de alte limbe, cari se afla amenintiate in sustare. —

— Notarii publici au inceputu a se denumí; in Brasiovu e den. Dr. Franciscu Linz.

— La regularea catastrului s'a escrisu concursu pentru posturi de mai multi inspectori centrali cu cate 2000 fl. salariu si 400 fl. bani de cortelu. Prin cercuri de c. in Transilvani'a va fi in Clusiu directiunea cu 1 Directoru, 1 secretariu, 1 of. rationistu, 1 de cancellaria s. a. Salariulu Directoriului: 2400 fl. si 300 cortelu, inspectorii de cercuri 1600—1400 si cate 250 fl. cortelu. Insp. forstierici si secretarii totu preste 1000. Pentru fia-care cercu comissariatu de pretiuire cu 1000 fl. 200 fl. cortelu, diete 400 fl. itinerariu 400 fl. sal. Cercurile suntu in Clusiu, de care se tienu comitatele si secuimea si in Sibiiu, de care se tiene si Abrudu, Aiudu, Alba-Iulia, Illia, Deva, Hatiegu, Sasimea, Fagarasiulu, Sangeorgiu si Kézdi V. Petitiunile se dau pana in 20 Aprile la min. de finantia. Denumirile suntu provisorie.

— Lunea trecuta catra séra erupse unu focu in Brasiovulu vechiu in siur'a lui Miller, care mistol mare cuantitate de fenu a postariului Körner, carre, deligentie, sanie s. a. Adi in 14 Aprile st. n. éra ne vedemu rearuncati in érna deplina, dupace ninsórea de nópte a reacoperitu pamentulu cu nea de mai multi policari.

(Favóre fratiésca.) Redactorulu diurnalului „Trompeta Carpatiloru“ din Bucuresci publica, spre scienti'a toturoru urmatóri'a favóre:

„Ori-care Scola romaneasca de macaru unde, cum si ori-care Societate romaneasca literaria, ori-ce Cerc, orice Casina romaneasca, afara din statulu romanu, au dreptulu sè primesca gratuitu „Trompeta Carpatiloru,“ fára sè platesca nici chiaru portulu diurnalului; o simpla cerere este destulu.“

Cesaru Bolliacu.“

Intocma se tramite si „Romanulu“ prin generositatea Redactiunei respective, care la staruirea d. A. R. . inca la inaugurarea societatii academice in Bucuresci, gratificá societatiloru de lectura si inaintare in cultura cate unu exemplariu.

Sangele nu se face apa.

— (Romanesce, nu francesce.) In capitalea Moldovei, in Iassi, s'a deliberatu dilele trecute urmatóri'a causa de controversa: Unu domnu A. . . a imprumutatu domnului B. . . o suma anumita de bani. Venindu tempulu de plata, domnulu B. . . nega a fi detoriu si lasá cá d. A. . . se-lu incuseze. La pertractare d. B. . . se aperá prin unu advocatu, care nu-si pregetá a-si luá refugiulu la o multime de articli de legi francese si a se provocá la cei mai celebri autori francesi numai cá se póta dovedí, cumca clientulu seu nu este detoriu. Dupa ce d. advocatu -si gatá pledarea de aperare, presiedintele tribunalului se adressá catra creditoru si-lu intrebá, déca mai are se faca vre-o reflessiune. „Onoratu tribunalu! — dise acest'a — candu am datu eu banii mei d-lui B. . , i-am datu romanesce si acum vedu, ca vré se mi-i platésca francesce; eu inse nu sciu francesce, ci numai romanesce.“ — Precum se vede tribunalulu de Iassi inca n'a sciutu francesce, ca-ci a dejudecatu pre „francesu“ la platirea baniloru, in butulu toturoru parerilorru scriitoriloru séu legistiloru francesi.

(Bibliografia.) A aparutu din dictionariulu limbei romane, alu Societatii academice romane din Bucuresci fasc. XXVIII publicatu de dd. A. Tr. Laurianu si I. C. Massimu, ad. pana la cuv. „Raru.“ Totu asemene esira la lumina si Annalile societatii academ. rom. Vol. VII despre lucrarile an. 1874. Pretiulu e 40 lei = 18 fr. m. a. pentru ambe vol. cá la 200 cóle.

A esitu de sub tiparíu:

Istori'a patriei pentru scólele poporali romane din Ardealu. Ed. II. Blasiu 1875 de I. M. Moldovanu. 94 pagine 8-o, tiparíu curatu, chartia buna, coprensulu conoscutu. Legatu in table tari, se vende numai cu 32 cr. la autoriulu. La 10 exempl. se dau 2 ex. gratis.

Totu acolo in Blasiu se afla:

Acte sinodali ale besericei romane de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu. Tom. I. Blasiu 1869. Pagine 194 cu 1 fl. Tom. II. Blasiu 1872 pag. 124 cu 70 cr.

Actele conferintiei tienute la Alb'a-Iuli'a in 13—14 Aprile 1871 cu 25 cr.

Fundatiunea fericitului Alesandru St. Siulutiu. Blasiu 1870 cu 30 cr.

Spicuire in istori'a basericésca a Romanilorru, respunsu la Contr'a-critic'a dlui N. Pope'a. Blasiu 1873. Pagine 82, cu 40 cr.

Archivu pentru filologia si istoria, de T. Ciparíu. Anulu I., II., III. IV. anulu cu càte 3 fl., inse anulu I. nu se dà separatu.

Gramatec'a limbei romane. Partea I. de U. Ciparíu (premiata de societatea academica), cu 1 fl. 50 cr.

Poesii populare romane, adunate si intocmite de Simeonu Fl. Marianu, tom. Baladele. Cernauti 1873. 8-o micu, 220 pag. Pretiulu 1 fl. 10 cr. v. a. Se afla de vendiare atàtu in Cernauti, càtu si pe la librarii. Zelosulu acestu compilatoriu de poesii si cantece nationali are gat'a si collectiunea de Doine, care au se dè unu alu II-lea tomu, cu conditiune inse, cá publiculu se-lu ajute. Tr.

Nr. 2941—1875. 2—3

Publicatiune.

Spitalulu de ochi de aicea, ce este dotatu din midilócele tierei se va deschide in 1 Maiu 1875 si se va tiené deschisu pana la finea lui Septembre a. c. Bolnavi de ochi, cari voru se fia primiti in acestu spitalu, au de a se infaciosiá la Doctorulu de medicina si de ochi Iosifu Fabritius in cetate targulu cailloru Nr. 30 si in casu, candu ar' fi saraci, de a aduce cu sine si atestatulu de saracia.

Brasiovu in 7 Aprile 1875.

Magistratulu cetatei si alu Districtului.

Cursurile

la bursa in 13 Aprile 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 22½	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 89	„ „
Augsburg	—	—	103 „ 40	„ „
Londonu	—	—	111 „ 35	„ „
Imprumutulu nationalu	—		74 „ 80	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 45	„ „
Obligatiunile rurale ungare			80 „ —	„ „
„ „ temesiane			78 „ —	„ „
„ „ transilvane			76 „ 20	„ „
„ „ croato-slav.			80 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	946 „ —	„ „
„ creditului	—	—	231 „ 75	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparíulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.